

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/62784 GK 152

Sayı : E-69602026-610-00074742667 - 77577517
Konu : Soru Önergesi (7/62784)

24.08.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.04.2022 tarihli ve 43452547-120.07-E.73996397 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Giresun Milletvekili Sayın Necati TİĞLİ tarafından verilen 7/62784 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet MUŞ
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (2 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 07BCBBB2-2A06-46EF-89BF-10AE80DE227F

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı, Eskişehir Yolu, 9.km, No:151,
Çankaya/ANKARA

Telefon No: 03124491334 Faks No: 03124491341

e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için:
Soru Önergeleri Birimi

Telefon No: 03124491334

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Giresun Milletvekili Sayın Necati TIĞLI'ya ait 7/62784 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-8) Bakanlığımız ilişkili kuruluşu Rekabet Kurumu'ndan alınan bilgilere göre; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde *"Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer."* hükmü yer almaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde, *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar"* yasaklanmış olup aynı maddenin devamında ise tahdidi olmamak üzere yasaklanan hallere ilişkin örneklerle yer verilmektedir.

Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde "Hâkim Durum" tanımı; *"Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü"* şeklinde yapılmıştır. 4054 sayılı Kanun'un "Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6'ncı maddesinde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması yasaklanmış olup ilgili maddenin ikinci fıkrasında tahdidi olmamak üzere hukuka aykırı bulunan davranışlara örnekler verilmektedir.

Anılan Kanun maddelerinden hareketle fiyat artışına yönelik şikâyet başvurularının 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu fiyat artışlarının teşebbüsler arasında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan anlaşma/uyumlu eylem ya da teşebbüslerin hâkim durumunun kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkması gerekmektedir. Söz konusu rekabet ihlalleri Rekabet Kurumunca elde edilen her türlü bilgi, belge ve delil vasıtasıyla ortaya çıkarılabilmektedir. Yürütülen incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü ve 6'ncı maddelerinin ihlal edildiğine yönelik deliller bulunması halinde mezkûr Kanun kapsamında işlem yapılmaktadır.

Bunun yanı sıra, hazır beton belirli bir sürenin geçmesi halinde özelliğini yitirdiğinden, stoklanamayan, yüksek taşıma maliyetleri olan ve uzun mesafelere taşınması hem teknik hem de ekonomik açıdan mümkün olmayan bir üründür. Söz edilen bu özellikleri ve yüksek taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, üretildiği santralden yaklaşık olarak azami 50 km uzaklığa kadar taşınabilmektedir. Bu noktada belirleyici olan unsur, hazır betonun üretimi sonrasında geçen süredir. Hazır betonun tesiste transmiksere yüklenmesi, tesisten transmikser ile inşaat alanına ulaştırılması, müşteri tarafından teslim alınması ve pompa aracılığıyla kalıba yerleştirilmesi süreçlerinde geçen zamanın kritik eşik

süresinin altında tutulması, hazır betondaki kıvam ve işlenebilirlik kayıplarının önüne geçilebilmesi noktasında önem arz etmektedir.

Öte yandan, 50 km'lik mesafe kıstası her durumda geçerli olmayıp yol ve iklim koşullarına göre değişebilse de Rekabet Kurulu'nun çeşitli kararlarında tesisten itibaren 50 km. yarıçapında bir daire belirlenerek bu alan coğrafi pazar olarak tespit edilmiş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il, merkez ilçeler ya da belirli ilçeler bazında belirlenmiştir. Türkiye çapında iller bazında farklı coğrafi pazar tanımları yapılması gerekliliği, iller bazında birbirinden farklı rekabet koşullarının oluşmasının beklenebileceğini işaret etmektedir. Teşebbüsler arasında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan anlaşma/uyumlu eylem bulunmasa dahi normal piyasa koşulları çerçevesinde il bazında faaliyet gösteren teşebbüs sayısı, yoğunlaşma oranı ya da alıcı gücünün bulunması gibi farklılıklar nedeniyle fiyat farklılıkları oluşabilmektedir.

Çimento sektöründe yaşanan fiyat artışlarına ilişkin olarak Türkiye genelinde çimento sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla resen yürütülen ön araştırma neticesinde Rekabet Kurulu'nun 01.04.2021 tarihli ve 21-18/231-M sayılı kararı ile açılan soruşturma süreci devam etmektedir.

Son olarak hazır beton sektörüne ilişkin olarak Aydın ilinin Kuşadası ve Söke ilçelerine, hazır beton satışı gerçekleştiren hazır beton üreticilerinin birlikte fiyat belirlemek ve pazar paylaşımı yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesini ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak yapılan ön araştırmada herhangi bir bilgi, belge veya bulguya ulaşılamamıştır. Bu çerçevede, ön araştırma yapılan teşebbüsler hakkında Kurul'un 24.07.2020 tarih ve 20-35/453-200 sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına karar verilmiştir.

Diğer taraftan, hazır beton sektöründeki fiyat artışları ile ilgili Rekabet Kurumu'na intikal eden çeşitli başvurulara ilişkin değerlendirmeler Kurum nezdinde yapılmaktadır. Hâlihazırda şikâyetlere ilişkin değerlendirmeler Rekabet Kurumunca devam etmektedir. Giresun ilinde hazır beton sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik Kurum'a ulaştırılmış herhangi bir şikâyet başvurusu mevcut durumda bulunmamakta olup başvuruda bulunulması durumunda ilgili il bakımından 4054 sayılı Kanun kapsamında gerekli incelemeler yapılacaktır.

Geçtiğimiz yıldan bu yana hazır beton sektörüne ilişkin Rekabet Kurumu'na ulaşan şikâyetlerin sayısı 7 adet olup bu şikâyetlerden başvuru koşullarını karşılamakta olanlar hakkındaki inceleme süreci devam etmektedir. Söz konusu başvurulara ilişkin soruşturma başlatılması durumunda soruşturma açılması kararı Rekabet Kurumu'nun internet sitesinden duyurulmaktadır.

Bu bağlamda, hazır beton sektöründe Rekabet Kurumu'na usulüne uygun olarak intikal eden şikâyet başvurularının değerlendirme süreci sürdürülmekte olup çimento sektörüne yönelik yürütülen ve yukarıda bahsi geçen soruşturma hâlihazırda devam etmektedir.